

32383

Yüksel ARSLAN
Ankara Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri uyarınca Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim YUMAKLI tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Yüksel ARSLAN
Ankara Milletvekili

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) tarafından açıklanan 2025 yılı buğday ve arpa destekleme alım fiyatları çiftçilerimiz açısından ciddi endişe uyandırmıştır. 2025 yılında TMO buğday fiyatını 13 bin 500, arpa fiyatını 11 bin lira olarak açıkladı. 2023 yılında buğday fiyatı 9 bin 250, arpa fiyatı ise 7,5 liraydı. Ancak 2025'te bu fiyata karşılık çiftçi sadece 245 litre mazot alabiliyorken; 2023'te aynı parayla 462 litre mazot alınabiliyordu. Yani çiftçi; sadece mazot üzerinden bakıldığında bile yaklaşık 220 litrelik kayba uğruyor. Gelir-gider dengesi ciddi anlamda bozuldu.

Keza 2023 yılında Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) tarafından yapılan buğday alımı 12 milyon ton iken, 2024 yılında bu miktarının 3,5 milyon tona düşmesi çiftçilerimizin kaygılarını daha fazla arttırmıştır. Cumhurbaşkanlığı 2025 programında ise yalnızca 2,5 milyon tonluk alım hedeflenmesi buğday üretiminde ve tedarik zincirinde nasıl bir politika izleneceği hususu akıllarda soru işareti bırakmaktadır.

Bilindiği üzere çiftçilerimiz geçen yıl TMO'dan sadece randevu almakta güçlük yaşamaktayken; bu yıl randevu sorunlarının yanında mahsullerini satacak bir yer bulamamanın zorluklarını da yaşamaktadır. TMO'nun depoları hem tüccar hem de ithal getirilen buğdaylarla dolu durumda bulunması gerekçesiyle birçok yerde çiftçiye randevu verilmemektedir. Verilse dahi binbir türlü güçlük çıkarılmaktadır. İklim şartları nedeniyle verimi düşük olmakla birlikte proteini yüksek olan buğdayın ekmeklik olamadığı ileri sürülerek satın alınmayarak; yemlik olabileceği ifade ediliyor. Yemlik olarak alınması istenildiğinde ise yemlik için depoda yerlerinin bulunmadığı belirtilmektedir.

32383

Yüksel ARSLAN
Ankara Milletvekili

Dolayısıyla buğdayını satamayan çiftçi ise tüccara yönlendirilmekte; tüccar da buğdayı çok düşük fiyattan satın almaktadır. Bu sebeple TMO'nun hızlı, planlı ve peşin alımlara çalışmalara başlaması gerekmektedir. Aksi halde çiftçi üretimi sürdüremez duruma gelecektir.

Bununla birlikte 22 Ağustos 2024 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren “İşlenmeyen Tarım Arazilerinin Tarımsal Amaçlı Kiraya Verilmesine İlişkin Yönetmelik” ile üst üste iki yıl süreyle işlenmeyen tarım arazileri Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tarımsal amaçlı sezonluk olarak kiraya verilmesi söz konusudur. *(Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu madde 8 / K'ye 23 Mart 2023 tarihinde eklenen madde ile; iki yıl üst üste kullanılmayan tarım arazilerinin Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından kiraya verileceği, zaten Kanun maddesi hâline gelmişti. Yani 22 Ağustos 2024 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yönetmeliğin alt yapısı, 2023 yılı Mart ayında hazırды.)* Devlet, Kanun gereğince Çiftçiyi destekleyerek toprağın sürekli üretken kalmasını sağlamalıdır. Zira Kanun, devleti yükümlülük altına sokmuştur. Devlet getirdiği ek madde ve devamındaki Yönetmelik ile bu yükümlülüğü dolaylı hâle getirmiş ve kanunun amacını saptırmıştır. Çünkü Kanun sadece toprağı ve araziye değil, çiftçiyi de koruma altına almaktadır. Söz konusu ek madde ile çiftçi, kendi arazisini işleyememeye devam edecek, belki de kendi sahibi olduğu arazisinin işçisi olacaktır.

Kendi arazisini iki yıl üst üste ekemeyen çiftçinin elinden, rızası dışında arazisinin alınıp kiraya verilmesi Anayasa'daki **mülkiyet hakkının** özüne aykırılık teşkil etmektedir. Anayasa Madde 35'e göre herkes, mülkiyet ve miras hakkına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. **Çiftçiyi desteklemek yerine onu topraksız bırakarak nasıl bir kamu yararı sağlanacaktır. Getirilen kanun maddeleri ve Yönetmelik, çiftçinin kendi toprağı üzerindeki tasarruf yetkisini kısıtlamaktan ibarettir.**

Sonuç olarak; son bir yılda başta mazot, gübre, tohum ve ilaç olmak üzere tarımsal girdi maliyetleri olağanüstü oranda artmış; buna rağmen açıklanan fiyatlar, çiftçimizin üretim maliyetinin altında kalmıştır.

32383

Yüksel ARSLAN
Ankara Milletvekili

Bunun yanında iklim krizine bağlı verim düşüşleri ve ithalata dayalı politikalar nedeniyle buğday üreticileri ciddi ekonomik sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Tüm bu gelişmeler dikkate alındığında, Türkiye'nin buğday ve arpada gıda güvenliği ve stratejik stok yönetimi açısından nasıl bir politika izleyeceği büyük önem taşımaktadır.

Bu bağlamda;

1. Tarım politikalarının belirlenmesinde üretici temsilcilerinin ve bölgesel verilerin daha etkin biçimde dikkate alınmasına yönelik bir çalışma yürütülmekte midir?
2. Ülkemizin buğday stok miktarı nedir? 2023, 2024 ve 2025 yıllarında bu miktar nasıl değişmiştir?
3. 2025 yılı için buğday ve arpa alım fiyatları belirlenirken üretici maliyetleri dikkate alınmış mıdır?
4. Çiftçilerin açıklanan fiyatlar karşısında yaşayacağı zararları telafi edecek herhangi bir çalışmanız bulunmakta mıdır? Kapsamı nedir?
5. Açıklanan fiyatların yetersizliği nedeniyle ekim alanlarında daralma ya da üretimden çekilme öngörülmekte midir? Bakanlığınız tarafından bu riskin önüne geçmek adına hangi tedbirler alınacaktır?
6. Cumhurbaşkanlığı 2025 programında buğday için belirlenen 2,5 milyon tonluk hedef hangi kriterlere göre belirlenmiştir? Bu hedef yeterli midir?
7. TMO'nun buğday alım politikasındaki değişikliğin gerekçesi nedir? 12 milyon tondan 3,5 milyon tona düşen alım miktarının açıklaması nedir?
8. TMO'nun hızlı ve planlı bir şekilde alımları yapabilmesi için Bakanlığınızın herhangi bir çalışması var mıdır?
9. TMO HARS sistemi düzenli bir şekilde randevu vermeye ne zaman başlayacaktır?
10. TMO silolarının dolu olduğu bu sebeple alım yapılmadığı iddiaları doğru mudur? Siloların dolu olması gerekçesiyle ürünleri alınmayan çiftçilerimizin mağduriyetinin giderilmesine yönelik çalışmalarınız var mıdır? Var ise kapsamı nedir?
11. Çiftçi kendi arazisindeki üründen kar elde edemiyorken söz konusu yönetmeliğe (*İşlenmeyen Tarım Arazilerinin Tarımsal Amaçlı Kiraya Verilmesine İlişkin Yönetmelik*) istinaden kiraya verilen araziden kiracı nasıl kar elde edecektir?

32383

Yüksel ARSLAN
Ankara Milletvekili

12. Kendi arazisini iki yıl üst üste ekemeyen çiftçinin elinden, rızası dışında arazisinin alınıp kiraya verilmesi hususunun Anayasa'daki mülkiyet hakkının özüne aykırılık teşkil ettiğini düşünmüyor musunuz?
13. Getirilen kanun maddeleri ve yönetmelik, çiftçinin kendi toprağı üzerindeki tasarruf yetkisini kısıtlamıyor mu? Buna ilişkin öngörünüz nedir?
14. Türkiye, buğdayda dışa bağımlılığı azaltmak için hangi orta ve uzun vadeli üretim planlamaları yapmaktadır?
15. Yerli buğday üretiminin artırılması ve ithalata olan bağımlılığın azaltılması amacıyla yürütülen bir stratejiniz var mıdır? Kapsamı nedir?